

C/2024/6831

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

**w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej
Słowenii**

(C/2024/6831)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽³⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcje zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Słowenia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W następstwie tego komunikatu Komisja wydała – w dniu 14 lutego 2024 r. – komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.
- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Słowenii na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ⁽⁴⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97 ⁽⁵⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE ⁽⁶⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto ⁽⁷⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej traktatowej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

⁽⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807 z 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁷⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „Wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecyjne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

- (6) W 2024 r. europejski semestr nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Słowenia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 28 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Słowenii⁽⁸⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 16 października 2023 r. zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU⁽⁹⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Słowenia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (8) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Słowenii. Oceniała w nim postępy Słowenii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Słowenię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Słowenii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (9) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii, który w 2022 r. wynosił 3,0 % PKB, spadł do 2,5 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych obniżył się z poziomu 72,5 % PKB na koniec 2022 r. do 69,2 % na koniec 2023 r. Jak zapowiedziano w komunikacie Komisji z dnia 8 marca 2023 r. zatytułowanym „Wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2024 r.”, Komisja wykonuje pierwszy krok na drodze do wszczęcia – zgodnie z obowiązującymi przepisami – procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 Traktatu. W sprawozdaniu tym oceniono sytuację budżetową Słowenii, ponieważ jej planowany deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekracza w 2024 r. określoną w Traktacie wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że w świetle powyższej oceny i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego wydaną zgodnie z art. 126 ust. 4 Traktatu, Komisja nie zamierza proponować wszczęcia wobec Słowenii procedury nadmiernego deficytu w lipcu 2024 r.
- (10) Dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹⁰⁾ Słowenii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki fiskalnej⁽¹¹⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Słowenii zalecono, aby dostosowała wydatki bieżące do zmieniającej się sytuacji. Słowenii zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹²⁾ w 2023 r. był restrykcyjny, na poziomie 0,5 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ

⁽⁸⁾ ST 10612/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

⁽⁹⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 16 października 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Słowenii (ST 13615/23; ST 13615/23 ADD 1).

⁽¹⁰⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Słowenii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 197).

⁽¹¹⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Słowenii w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 11,5 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹²⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,4 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,3 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 1,3 % PKB. Inwestycje finansowane z zasobów krajowych wyniosły w 2023 r. 4,6 % PKB, co oznacza roczny spadek o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Słowenia sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Słowenia sfinansowała inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, na przykład w infrastrukturę kolejową, odnawialne źródła energii i zapobieganie klęskom żywiołowym. Te inwestycje publiczne są częściowo finansowane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (11) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,3 % w 2024 r. i 2,6 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) wyniesie 2,8 % w 2024 r. i 2,4 % w 2025 r.
- (12) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 2,8 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 68,1 % do końca 2024 r. Wzrost deficytu w 2024 r. wynika głównie z wyższych inwestycji publicznych, w tym wydatków na odbudowę popowodziową oraz indeksację świadczeń społecznych, finansowanych z zasobów krajowych. Jest on częściowo kompensowany obniżeniem dotacji, wycofaniem środków zmniejszających dochody w celu złagodzenia skutków wysokich cen energii oraz tymczasowym podwyższeniem stawki podatku dochodowego od osób prawnych. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie restrykcyjny, na poziomie 0,2 % PKB.
- (13) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki mające zostać sfinansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia (zwanego dalej „dotacjami”) z Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,7 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,2 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. oczekuje się, że wydatki pokrywane z pożyczek w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności wyniosą w 2024 r. 0,4 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,1 % PKB.
- (14) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła⁽¹³⁾ Słowenii zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych⁽¹⁴⁾ do nie więcej niż 5,5 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowaniu projektów planów budżetowych na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Słowenii finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 5,6 % w 2024 r.⁽¹⁵⁾, która to zmiana przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu. To przekroczenie zalecanej maksymalnej stopy wzrostu przez wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych odpowiada mniej niż 0,1 % PKB w 2024 r. Istnieje ryzyko, że nie będzie to w pełni zgodne z zaleceniem Rady.
- (15) Rada zaleciła ponadto Słowenii, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystała uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada zaleciła ponadto, aby, w przypadku gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Słowenia zapewniła, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto⁽¹⁶⁾ nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 1,4 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. W szczególności zakłada się, że rekompensaty dla dostawców gazu i energii elektrycznej, sprzedawanych po cenach ustalonych, odgórnie będą nadal obowiązywać w 2024 r., ale będą

⁽¹³⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Słowenii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 224).

⁽¹⁴⁾ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane z zasobów krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

⁽¹⁵⁾ Zmiana ta uwzględnia środki jednorazowe na poziomie 0,7 % PKB w 2024 r. związane z krótkoterminowymi nadzwyczajnymi kosztami odbudowy po powodziach w sierpniu 2023 r. (a także środki na poziomie 0,4 % PKB w 2023 r. związane z tą samą przyczyną). Ponadto prognozuje się, że unijny Fundusz Solidarności zapewni pokrycie kosztów nadzwyczajnych w wysokości 0,15 % PKB w 2023 r., 0,3 % PKB w 2024 r. i 0,15 % PKB w 2025 r. W dniu 14 lipca 2023 r. Rada odniosła się również do niszczycielskich powodzi, które dotknęły Włochy w maju 2023 r., i uzgodniła, że koszty bezpośredniego wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych związane z tymi powodziąmi zostaną uwzględnione w kolejnych ocenach zgodności i będą, co do zasady, uznawane za środki jednorazowe i tymczasowe. Podobne podejście zastosowano w odniesieniu do niszczycielskich powodzi, które dotknęły Słowenię w sierpniu 2023 r.

⁽¹⁶⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

miały one niewielki wpływ. Gdyby uzyskane oszczędności zostały wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego, zgodnie z zaleceniem Rady, z prognoz tych wynikałoby dostosowanie fiskalne wynoszące 1,3 % PKB w 2024 r., podczas gdy wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych⁽¹⁷⁾ mają restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej na poziomie 0,1 % PKB w tym roku. Nadzwyczajne środki wsparcia w dziedzinie energii zostały wycofane w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Nie przewiduje się jednak, że uzyskane w ten sposób oszczędności zostaną w pełni wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego. Istnieje ryzyko, że będzie to niezgodne z zaleceniem Rady.

- (16) Oprócz tego Rada zaleciła też Słowenii utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych wzrosną z 4,6 % PKB w 2023 r. do 5,3 % PKB w 2024 r. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że będą one stabilne (1,3 % PKB w 2023 r. i 1,3 % PKB w 2024 r.).
- (17) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt publiczny w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 2,2 % PKB. Spadek deficytu w 2025 r. wynika głównie z wprowadzenia nowej składki na opiekę długoterminową, która ma być pobierana od lipca 2025 r. i która zgodnie z prognozami zwiększy składki na ubezpieczenia społeczne o ok. 0,4 % PKB. Stopniowe obniżenie wydatków na odbudowę po powodzi będzie miało wpływ na inwestycje publiczne, które zgodnie z prognozami spadną o 0,4 punktu procentowego do poziomu 5,4 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 66,4 % do końca 2025 r.
- (18) Przewiduje się znaczny wzrost kosztów starzenia się społeczeństwa w Słowenii, co w najbliższych dziesięcioleciach doprowadzi do wzrostu wydatków na opiekę zdrowotną, opiekę długoterminową i emerytury. Plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera już szereg środków wspierających stabilność finansów publicznych. Oprócz planu odbudowy i zwiększania odporności ważne byłoby monitorowanie wydatków w celu zapewnienia adekwatności świadczeń i stabilności fiskalnej systemu ochrony socjalnej. Wykorzystać można by w tym celu przegląd wydatków, aby określić obszary o niższym priorytecie lub nieefektywne wydatki. Uwolnione fundusze mogłyby być następnie realokowane na potrzeby nowych wyzwań fiskalnych, również w dziedzinie ochrony socjalnej. Aby zapewnić większą skuteczność wydatków, kluczowe znaczenie ma szybkie wdrożenie działań następczych i ich spójność z bieżącymi reformami strukturalnymi.
- (19) Relacja dochodów podatkowych do PKB w Słowenii utrzymuje się poniżej średniej unijnej, a struktura podatków nie sprzyja wzrostowi. Najwyższy próg podatku dochodowego od osób fizycznych i klin podatkowy dla różnych poziomów dochodów nadal należą do najwyższych w Unii, podczas gdy podatki od nieruchomości, w tym pobierane okresowo podatki od nieruchomości, pozostają na bardzo niskim poziomie – ich udział w dochodach podatkowych jest poniżej połowy średniej unijnej. Obniżenie klina podatkowego zmniejszyłoby koszty pracy, pobudziłoby popyt na pracę i poprawiłoby konkurencyjność. Wyższe płace netto mogłyby zwiększyć podaż pracy. Chociaż udział podatków ekologicznych w dochodach przekracza średnią unijną, system podatkowy mógłby być wykorzystany do dalszego promowania celów ekologicznych, w tym przez stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”.
- (20) Inwestycje publiczne w Słowenii są powyżej średniej unijnej i w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły. Ich skuteczność i efektywność można jednak poprawić przez lepszą koordynację planowania inwestycji publicznych we wszystkich sektorach i ministerstwach. Jeden spójny zestaw dokumentów dotyczących planowania długoterminowego oraz zintegrowany plan średniookresowy potencjalnych inwestycji byłby również narzędziem służącym poprawie efektywności inwestycji publicznych, w tym określaniu hierarchii projektów zgodnie z priorytetami krajowymi i europejskimi. Mogłoby to również zwiększyć potencjał wzrostu gospodarczego i stabilność finansów publicznych w kraju.
- (21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmocniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom określonym w odpowiednich zaleceniach dla tego kraju oraz w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy

⁽¹⁷⁾ Wpływ ten jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych sektora instytucji rządowych i samorządowych, po skorygowaniu o (i) przyrostowy wpływ na budżet działań dyskrejonalnych po stronie dochodów, (ii) działania jednorazowe, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w relacji do średniookresowej (dziesięcioletniej) średniej stopy potencjalnego wzrostu nominalnego PKB, która to zmiana wyrażona jest jako stosunek do nominalnego PKB.

czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu reform i inwestycji, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Słowenii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności zobowiązania, Słowenia musi kontynuować wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje, zajmując się odnośnymi wyzwaniem przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zdolności administracyjnych. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla celu zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

- (22) W ramach przeglądu śródkresowego funduszy polityki spójności Słowenia ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹⁸⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Słowenia poczyniła postępy we wdrażaniu programów polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania i utrzymują się wyraźne dysproporcje między regionem stołecznym a resztą kraju. Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności i wzmocnienie zdolności administracyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym. Priorytety uzgodnione w ramach programów polityki spójności są nadal aktualne. Oprócz wprowadzenia środków wspierających zdolności administracyjne szczególnie ważne jest kontynuowanie zielonych inwestycji, zwłaszcza jeśli chodzi o środki ochrony przeciwpowodziowej i działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, przy czym pierwszeństwo muszą mieć rozwiązania oparte na zasobach przyrody. Równie ważne jest kontynuowanie inwestycji w zrównoważony transport, aby zmniejszyć wysoki współczynnik korzystania z samochodów osobowych przy dojazdach do pracy. Kluczowe znaczenie ma wdrożenie terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, wspierających stopniowe wycofywanie węgla. Nadal ważne pozostają partnerstwa publiczno-prywatne w dziedzinie badań i rozwoju mające zwiększyć wydajność pracy. Ponadto ważne jest propagowanie uczenia się dorosłych, w tym nabywania umiejętności cyfrowych i ekologicznych, oraz aktywnej polityki rynku pracy, przy jednoczesnej modernizacji i cyfryzacji usług społecznych i usług rynku pracy. Priorytetem jest przyspieszenie deinstytucjonalizacji oraz rozwój wysokiej jakości, adekwatnych i cenowo przystępnych środowiskowych usług społecznych, zwłaszcza w zakresie opieki długoterminowej, w celu wspierania włączenia społecznego. Słowenia może również wykorzystać Platformę na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽¹⁹⁾, do pobudzenia inwestycji w rozwój i produkcję czystych i zasobooszczędnych technologii, szczególnie w sektorach energii odnawialnej i ogrzewania.
- (23) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy unijnych Słowenia stoi w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą stabilności jej finansów publicznych, niedoborów kwalifikacji i siły roboczej, a także niskiego poziomu inwestycji z wykorzystaniem kapitału wysokiego ryzyka i inwestycji w badania i rozwój oraz innowacje.
- (24) W Programie międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) z 2022 r. stwierdzono znaczne pogorszenie umiejętności podstawowych (zwłaszcza w zakresie czytania ze zrozumieniem i matematyki). Wzrósł odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki oraz równocześnie spadł odsetek uczniów osiągających najlepsze wyniki w matematyce i czytaniu, co może mieć negatywny wpływ na podaż umiejętności i konkurencyjność Słowenii w przyszłości. Bieżąca reforma programów nauczania mogłaby również obejmować środki rozwoju umiejętności podstawowych wraz z umiejętnościami ekologicznymi i cyfrowymi, a także nauki języków obcych oraz środki poprawy kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i finansów. Ponadto można by poprawić atrakcyjność zawodu nauczyciela.
- (25) Według sprawozdania EURES w sprawie niedoborów i nadwyżek pracowników w 2023 r., przygotowanego przez Europejski Urząd ds. Pracy w 2024 r., wiele sektorów borykało się z niedoborami pracowników. Jak potwierdziły wyniki przeprowadzonego przez Komisję badania zaufania wśród przedsiębiorców i konsumentów, menedżerowie w słoweńskim przemyśle zgłaszają niedobory pracowników jako bardzo ważny czynnik ograniczający działalność gospodarczą od połowy 2021 r. Ponadto wskaźniki wakatów są również wyższe niż średnia unijna. Pomimo środków podjętych w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności nadal występują znaczne zaległości, jeśli chodzi wnioski o zezwolenie na pracę składane w imieniu pracowników zagranicznych, ze względu na nadmiernie

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wspierania Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

uciążliwe wymogi prawne. Niedobór pracowników i umiejętności hamuje już teraz inwestycje i produkcję, zwłaszcza w przemyśle. Utrudniają one również sprawne świadczenie usług, m.in. w sektorze opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. W związku z tym, aby pobudzić konkurencyjność i wzrost gospodarczy, kluczowe znaczenie ma zwiększenie podaży pracy, w tym przez dalsze stymulowanie uczestnictwa w rynku pracy, przyciąganie pracowników z państw nienależących do Unii oraz wzmocnienie integracji pracowników z zagranicy na rynku pracy i w społeczeństwie.

- (26) Wydatki publiczne na badania naukowe, wydatki przedsiębiorstw na innowacje niezwiązane z badaniami oraz wydatki na innowacje w przeliczeniu na pracownika są w Słowenii nadal stosunkowo niskie. Inwestycje kapitału wysokiego ryzyka w stosunku do PKB są również na niskim poziomie, zwłaszcza w porównaniu ze średnią unijną, co negatywnie wpływa na rotację przedsiębiorstw, a tym samym na zdolność przedsiębiorstw do innowacji i wzrostu. To z kolei obniża konkurencyjność Słowenii. Dalsza poprawa warunków dla kapitału wysokiego ryzyka mogłaby pomóc przyciągnąć więcej kapitału zagranicznego i pomóc start-upom w zwiększeniu skali działalności.
- (27) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dla strefy euro (2024). W przypadku Słowenii zalecenia 1, 2 i 3 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego zalecenia, przedstawionych w zaleceniu dla strefy euro (2024),

NINIEJSZYM ZALECA słowenii podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto⁽²⁰⁾ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego zapewnienie, między innymi, aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, oraz utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Zapewnienie stabilności fiskalnej systemu ochrony socjalnej i przesunięcie ciężaru dochodów podatkowych w kierunku źródeł bardziej sprzyjających wzrostowi i bardziej zrównoważonych. Poprawienie efektywności wydatków publicznych przez przeprowadzanie przeglądów wydatków oraz lepsze zarządzanie inwestycjami publicznymi.
2. Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania funduszami unijnymi, przyspieszenie inwestycji i utrzymanie tempa wdrażania reform. Zająć się odpowiednimi wyzwaniem, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego tych programów – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez Platformę na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy w zakresie poprawy konkurencyjności.
3. Zwiększenie konkurencyjności przez dalsze podnoszenie poziomu umiejętności i zapewnienie, aby bieżąca reforma programów nauczania przyczyniła się również do poprawy umiejętności podstawowych, przez rozwiązanie problemu niedoboru pracowników, a także przez promowanie rotacji przedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw wysokiego wzrostu dzięki poprawie warunków dla inwestycji kapitału wysokiego ryzyka i inwestorów instytucjonalnych oraz dzięki inwestycjom w badania, rozwój i innowacje.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.